Taksa plaćena u gotovu

SELJAČKA SLOGA

GLASILO ISTOIMENOGA DRUŽTVA

Broj 7. Srpanj 1938. God. III.

Seljačka sloga neka nas veže
k istini pute neka nam krči,
ljubavi lanac srdca nek steže —
domovi naši biti će sretni.

Seljačkom slogom mnoga je djela,
napore mnoge svladati lahko,
slogom čudesa prave se ciela,
bez sloge brzo propadne svatko.

Slamku po slamku raznosi vjetar
s malenom snagom u vis, u blato,
svezane u snop ne može poniet,
od pojedinca jače je jato.

Snop i mi, braćo, budimo jedan,
nesloge vjetar da nas ne svlada.
Budimo svoji, budimo vriedni,
jaki i sretni bit ćemo tada.

D r e n o v b o k, kotar Novska
Slavko Drnić, **predsjednik ogranka SS**

U Seljačku Slogu!

Bože mili, na daru ti hvala,
lipa ti je naša nošnja stara.
Omrznula svila i kadifa,
sukno naše — to je nama dika.
Manimo se cipela od laka,
držimo se naših opanaka!
Ne tribamo košuljâ od svile,
lanene su vazda bolje bile
Po djelima sudimo gospodu,
držmo pravdu seljačkomu rodu.
Drž' se svoga — sa vjerom u Boga
sve nas spasit seljačka će sloga!
Tako su nas Braća svitovala —
neka njima vazda bude slava —
doktor Ante tako bio zvani
kod Hrvata vazda spominjani.
Radić Stipe, učitelju mili,
naše srdce još i sada cvili:
na pravdi si za nas život dao,
ali duh Tvoj s nama je ostao.
Braćo draga, dali ste nam škole,
ne bi l' seljak doživio bolje.
Vaša djela rado mi čitamo,
jad i tamu od sebe kidamo!
Svi seljaci molimo se Bogu,
da ojača seljačku nam slogu,
jer sa slogom bit će nama lako,
a brez sloge zlo i naopako.
Kogod dobro želi svom narodu,
nek se piše u Seljačku Slogu.
Tu poštene izabermo ljude,
da se trude i da nama sude,
neka rade s narodom iskreno,
pa će biti dobro i pošteno!
Tako vođa s Pravilim doznači,
svaki seljak treba da ih uči.
Doktor Maček sad je vođa stranke,
dobar sinak od poštene majke,
što je dosta u zatvoru bio,
neumorno vazda se borio
i podnio muku tada svaku,
da otvori oči siromaku.
Pa da i mi složni ustanemo,
svomu vođi lipo uzkliknemo:
»Živio nam, predsjedniče stranke,
jer izgoniš muke svakojake!«

Sarajlije na Duvanjskom polju

Ivan Mašić, prosvjetni povjerenik

Čast Hrvatima na Duvanjskom polju

Da li mi Hrvati imamo s v o j u kulturu: kakva je ona, koliko je imamo i gdje, — to se zaslugom braće Radića već neko 40 godina iztražuje i izpituje. To se obavlja živo, sdušno i uspješno osobito od onda, kad je taj posao preuzelo samo hrvatsko seljačtvo, okupljeno u svojoj Seljačkoj Slogi — u središnjici i u njezinim ograncima. Sadašnjih preko 700 ogranaka su zapravo stanice za taj posao. I hvala Bogu te stanice taj posao obavljaju vrlo savjestno.

A kad pojedini ogranci u svojim mjestima izvrše taj posao za svoja mjesta, onda susjedni ogranci SS čitavog jednog određenog većeg ili manjeg kraja priređuju smotru, na kojoj iznesu karakteristične elemente narodne kulture svoga mjesta i kraja, to jest takve sastojine i osobine seljačkoga života, po kojima se Hrvati toga kraja razpoznaju od ostalih Samo se po sebi razumije, da na tim smotrama nije mjesta ničemu tuđemu, a ni produktima tako zvane civilizacije, dakle onomu, što izrađuje tvornica, pa je svačije i ničije...

Na tim smotrama s á m o hrvatsko seljačtvo sa svojim p r v a c i m a i s t r u č n j a c i m a prosuđuje tu iznesene ž i v e elemente svoje narodne kulture, te utvrđuje njezin napredak ili nazadak...

Te su smotre dakle izpit hrvatske seljačke kulture; one su p o s a o, a nisu neke parade. One stvarno — primjerom — pokazuju, kako je hrvatska seljačka kultura neprekinuta i jedinstvena, da je vežu ne samo isti osjećaji, nego i jedan isti duh, jedna vjekovna misao, isti cilj i iste potrebe...

No te smotre imadu i tu zadaću, da budu poticaj za dalje razrađivanje i usavršavanje narodne kulture, a dakako i za stvaranje novih dobara u njezinom duhu i prema novim potrebama.

Te smotre su pobuda i za to, da se hrvatska seljačka kultura prene na nov život ondje, gdje je kanda zamrla; ona se na ime često samo zatvorila u škrinje (narodno odielo) te u usta i duše naših staraca i starica (narodni običaji i narodne popievke), te je potrebno samo to, da se otvore škrinje, usta i duše naših dedekov i bakica, pa se naša mladež odmah vraća svojoj staroj kulturi...

Tako te smotre zapravo pokazuju, koliko hrvatsko seljačtvo može i hoće samo svojim duhom i svojim rukama bez ičijeg tutorstva poboljšavati, osiguravati i poljepšavati svoj duhovni i materijalni život, te tako postizavati svoj ljudski i narodni cilj...

Takvih smotra bilo je do sada neko s t o, a moralo bi ih biti barem deset put toliko, da se posao oko narodne kulture izvrši baš u svim krajevima, gdje živu Hrvati, i onda priredi velika smotra, na kojoj bi se obavio izpit cjelokupne naše narodne kulture, da se i tako pokaže, koliko mi Hrvati kao narod vriedimo...

To je dakle još golem posao, a o njemu ovisi ostvarenje ideala hrvatskoga seljačkoga pokreta. Stoga, tkogod spozna značenje toga rada, mora u njemu sudjelovati i ne dopustiti, da ga tko kakvom nepromišljenošću sprečava.

Hvala Bogu i narodnoj sviesti ljetos je — i to 12. lipnja — jedan dio toga posla uspješno obavljen i na smotri na Duvanjskom polju, na onom hrvatskom historijskom tlu, gdje je nekoć naš hrvatski narod sa svojim knezovima i kraljevima pod materijalnim oružjem saborovao —

viećao o svojim narodnim poslovima, a gdje je sada nakon tisuću godina po prvi put isti taj narod pred čitavim svietom posvjedočio svojim duševnim oružjem, da je jedinstven u svojoj hrvatskoj narodnoj misli i u svom cilju...

Kako je bilo na toj smotri, javile su odmah dnevne novine, splitske, sarajevske i zagrebačke (Hrvatski Dnevnik), a podrobniji prikaz napisao je predsjednik Seljačke Sloge Rudolf Herceg u »Seljačkom Domu« u broju od 16. lipnja.

Smotra je održana i kao proslava rođendana braće Radića na polju (odnosno na pašnjaku) između sela Kolo i Kovači, u blizini trgovišta Duvno, sada zvanog Tomislavgrad.

Na toj smotri bilo je preko 20.000 ljudi, dakako većinom iz kotara Duvno, a onda iz susjednih: Livno, Imotski, Stolac, Ljubuški, dakle iz Bosne i Hercegovine, ali su bili zastupani i svi drugi hrvatski krajevi po narodnim zastupnicima i predstavnicima kotarskih organizacija.

Smotru je otvorio u 11 sati i 20 minuta kratkim pozdravnim govorom glavni organizator Marko Čondrić, a vodio stručni organizator profesor Ante Martinović, dok je red držao Ilija Pile Ančić s velikim brojem redatelja. Ogranci Seljačke Sloge sa svojim sborovima nastupili su svi prirodno, kao da su kod kuće u svom selu, i to ovim redom:

1. Sarajlije (Duvno). Ženski sbor i dva mužkarca. Pjevali: »Deder seko, daj da zapivamo«.

2. Blažuj (Duvno). Mješoviti sbor. Pjevali: »Poturči se kuća Vidovića«.

3. Eminovo selo (Duvno). Mješoviti sbor. Pjevali: »Oj javore, zelen bore«.

4. Letka (Duvno). Mješoviti sbor. Pjevali: »Čuva ovce Stojana«.

5. Šuica (Livno). Mješoviti sbor. Pjevali: »Što ti radi Mare« i odigrali kolo »Poletila dva goluba malena«.

6. Podhum (Livno). Mužki sbor. Pjevali: »Na dvoje se razdvojilo sunce« i »Pala tama«.

7. Zagoričani (Livno)). Ženski sbor. Pjevale: »Poljem legla ditelina trava«.

8. Ljubunčić (Livno). Ženski sbor. Pjevale iza kratkog uvoda (»Pomozi Bože«) »U javora duge grane« i nekoliko šaljivih poskočnica. Dodale na zahtjev publike »Ja posija lan na Jurjeve dane«.

9. Grborezi (Livno). Mješoviti sbor: Pjevali: »Oj livanjsko ravno polje« i »Gnizdo vila tica lastavica« (uz tavu). Osim toga izveli tihi ples u parovima.

10. Lazina (Stolac). Tri mužkarca. Pjevali: »Ja imado divojku jarana« i »Prođo kroz goru«.

11. Trebižat (Stolac). Ženski sbor. Pjevale: »Oj jagodo, zavo moja« i »Ja imado brata i jarana«.

12. Gorica (Ljubuški). Mješoviti sbor. Pjevali: »Ja usadi vitu jelu kraj mora« i lagano kolo: »Hajd' u kolo, ko ć' u kolo«.

13. Grabovnik (Ljubuški). Tri mužkarca. Pjevali: »Curuj curo, dok si u matere« i »Oj divojko, moje janje malo«.

14. Donji Vinjani (Imotski). Mješoviti sbor. Pjevali: »Oj divojko, moje janje malo« (na drugi način od Grabovnika, uz pratnju dipala [mješnica]). Izveli interesantno mimičko kolo »Lipo ti je u mom kolu, đel divojko, đel dušice«.

15. Lovreč (Imotski). Ženski sbor. Pjevali: »Pasla je ovce Bojana«, »Dok je meni babo moj« i »Puni ladane« (slavonska).

16. Rokovci (Vinkovci). Mješoviti sbor. Pjevali: »Kuma dvori gizdava divojka« i »Tri jetrve žito žele«. Odigrali kolo »Kalendara« uz gajde.

17. Jankovići (Travnik). Mješoviti sbor. Pjevali: »Sunce žarko, je si l' obasjalo« i »Listaj goro«. Odigrali lijepo kolo »Poigrajte bile none«.

18. Domaljevac (Bos. Šamac). Dva starija seljaka. Pjevali na način t. zv. »brojanica« »Moj đerdanu, moje suho zlato« i »Zakošena zelena livada«.

19. Kolo (Duvno). Mješoviti sbor. Pjevali: »Urodili lišnjačići«. Izveli »pleti kolo« (»Ej, hajde družtvo, da pletemo sitan tanac«).

(20.—22. Jabuka, Tijarica, Podi (Sinj), zakasnili na smotru, a poslije pjevali pred stručnim organizatorom Martinovićem i predsjednikom Seljačke Sloge. Kad smognu čistu narodnu nošnju, bit će sasvim dobri).

Odmah nakon toga dolazi na podij predsjednik Seljačke Sloge iz Zagreba te — očito zadovoljan i oduševljen — izreče ovaj govor:

Hrvatski seljački narode!

Čestitam vam i zahvaljujem za ovaj veliki uspjeh. Ljepše niste mogli proslaviti rođendan braće Radića. Čestitam organizatorima i svim sudionicima ne samo u ime Seljačke Sloge, nego posebno u ime glavnog predsjednika porote za ocjenu svih smotra predsjednika dra Mačka (burni i dugotrajni: Živio!), i to osobito zato, jer je ovdje podpuno izvršen onaj program, koji je on preporučio. (Živo odobravanje). Ovdje je prikazana i očitovana prava hrvatska seljačka ili narodna kultura, koja nije tu od jučer, nego je sačuvana iz davnine od tisuće godina, a bit će je i daljnjih tisuća godina, to jest dotle, dok hrvatski seljački narod bude sam stvarao dobra za održanje i olakšanje svoga života, a ne će za sve, pa i za ljepotu i dobrotu, ići u dućan. (Ponovno živo odobravanje). Ova hrvatska seljačka — narodna, samonikla ili autohtona — kultura nije samo u ovim pjesmama, koje smo čuli, i u nošnji i običajima, koje smo vidjeli, nego i u pravici, koju u srdcu nosimo i za koju se borimo. (Ponovno živo i dugotrajno odobravanje). Naša borba mora uspjeti! (Ponovno odobravanje). Mi ćemo pobijediti. Ali pobjedu treba izkoristiti. Pravicu — kao dio seljačke kulture — treba ne samo postaviti na častno mjesto, nego i učiniti, da trajno vlada nama. Ne smijemo dopustiti, da se izvojevana pravica okrene u krivicu za hrvatski seljački narod. (Živo odobravanje). Treba ju očuvati. I to može učiniti jedino narod sâm. Ali zato mu uz staru kulturu i staro poštenje treba novoga znanja. A temelj takvomu znanju je pismenost. Poticaj za širenje takve pismenosti, koja spada u seljačku kulturu, jer ju širi narod sam, dao je prošle godine opet naš dragi predsjednik dr Vladko Maček. (Burni i dugotrajni: Živio!) Vi ste se njegovu pozivu odazvali. U ovom vašem kraju spao je postotak nepismenih prošle jeseni i zime više, nego prije za 60 godina. (Odobravanje). I na tom vam čestitam u ime Seljačke Sloge i u ime dra Mačka. (Ponovno dugo i živo odobravanje). U tom radu uztrajte do konca, te ponesite kućama svojim pozdrav i onima, koji nijesu mogli doći na ovu smotru, na ovu prosvjetnu proslavu. (Odobravanje). Ovo, da se ovakvom smotrom slave osnivači hrvatskog seljačkog pokreta braća Radići, neka postane narodni običaj, ali takvu smotru priredite svake godine u drugom selu, gdjegod imade ogranak Seljačke Sloge. U to ime još jedan put: Hvala vam i — Živjeli! (Živo i dugotrajno odobravanje).

O samom programu izjavio je narodnoznanstveni stručnjak iz Zagreba Bratanić svim interesentima ovo:

»Smotra se može smatrati vrlo uspjelom. Svi su sborovi (1.—19.) bili vrlo dobri, izuzevši Lovreč i Domaljevac, koji kao da još ne znaju točno, koju zadaću daje Seljačka Sloga tim smotrama. (Kod Domaljevca se radi samo o nošnji). Inače je nošnja bila kod svih dobra uz neke manje vidljive nedostatke (kupovne košulje i majice kod Hercegovaca, nekoliko šarenih prsluka i gdjekoja lička kapa). Kod sborova iz duvanjskog i livanjskog kotara izticale su se liepe ženske pregače. Kod Duvnjaka (na pr. Sarajlije) bilo je osim toga krasnih anterija (kao druga košulja preko prave) izrađenih bielim vezovima i razplitima. Ženske iz Šuice imale su većinom krasne vezene marame velike umjetničke i muzealne vriednosti. Isto tako vidjelo se i liepoga starinskoga svečanoga odiela i oružja (Letka, Gorica, Vinjani, Kolo, pa i kod gledalaca). Ipak je prevladavala liepa i praktična jednostavnost (biele marame, jednostavne mrke pregače kod livanjskih i duvanjskih pjevačica). Naročito treba iztaknuti starinsku žensku nošnju iz Trebižata, koja je tamo već davno nestala iz života, a sad se eto obnavlja.

Pjesme su bile sve dobre, liepe i narodne, domaće. Izuzetak čine Lovreč i Jankovići, koji su pjevali i po jednu slavonsku. Sborovi su se razlikovali jedino po ljepoti i jačini glasa svojih pjevača. Pjevanjem su se iztakli Blažuj, Šuica, Ljubunčić, Grborezi (pjesma uz tavu), Lazina, Kolo, a osobito gosti: Rokovci i Jankovići.

Slično vriedi i za plesove. Tu su se iztakli naročito Grborezi, Vinjani i Jankovići.

Od narodnih glasbala bile su na smotri vrlo dobre diple (mješnice) iz Vinjana, i gajde iz Rokovaca, dok su Jankovići imali tamburu. Šteta je, da nije bilo koje pjesme uz narodne gusle.«

S podpunim pravom Rudolf Herceg kaže za tu smotru na Duvanjskom polju, da je ona »veliko kulturno i važno narodno djelo i da će se njezine blagotvorne posljedice osjetiti osobito onda, ako se ovaj posao o v a k o nastavi. Svi oni, koji imaju zdravo srdce i moć razsuđivanja — ti su s ovim radom zadovoljni«.

Kulturnim radom sigurno se postizavaju narodni ciljevi. To shvatiše i Hrvati na Duvanjskom polju i zato prirediše sebi i svima Hrvatima ovu divnu uspjelu smotru hrvatske seljačke kulture.

Čast Hrvatima na Duvanjskom polju!

Isidor Škorjač

Pripeklo sunce

Pripeklo sunce vruće,
pjesme ševa se razliežu;
sparina nam je, vruće;
srpovi klasje režu.

Brzo, djevojko mlada!
Neka znoj sa lica teče:
Ovo su dani rada —
dani rada i sreće.

Požuri, momče, požuri,
radi, dok ima dana,
čeka te djevojka mlada —
liepa i izabrana.

M a l a M l a k a, kotar Velika Gorica

Katica Cvetković, članica ogranka SS

Običaj na Duvanjskom polju

Kad dođe Sv. Petar i Pavao, polaze duvanjski seljaci na polje kositi travu. Za njima idu cure (đevojke), nose vile i grablje. Sve drveno. A za curama idu mlade žene i nose na leđima bešike (kolivke). I u bešikam plaču mala dica. Ovako im pivaju majke:

Bubaj, ninaj u bešici, sine!
Spavaj, sine, san te privario,
privario ne zaboravio.
San u bešu, ne pod bešu!
Sanak ti vodica odnila,
za veliko brdo ga zanila.
Tvoja beša u selu kovana,
kovala je tri kovača mlada.
Jedan kuje, drugi pozlaćuje,
treći gradi od zlata jabuku,
podkićiva sitnim biserićim.
Spavaj, sine mili, na polju,
vuk' ti majku zakolju.
Nemoj, vuče, zabora,
majka mi je dragana:
kolač mi je kuvala,
sisu mi je davala
Pala mi je mrvica,
popala je grlica;
narasla je travica,
porasla je kravica.
Kravica će sira dati,
pa će majka sina uspavati.
Bubaj, ninaj, dite milo,
dušmana nigde ne bilo!
Spavaj, dite drago,
majčina srdca blago.
Spavaj, dušo mila,
travica je sazorila,
majka će je kupit sada,
da nam kravica ne strada.
Spavaj, sine, zlato moje,
majka će ti kosu nabavit,
tata će ti kosišće napravit,
pa ćeš majki travu kositi:
babo ti je ostario
i život je izgubio.
Rasti brže, janje moje,
pa pomozi babi svomu.

U ta doba babo zove: »Ajde stara, je li ti dite zaspalo?« — A žena odvrati: »Eto me!« — Žene rade na polju do 5—6—7 sati. Tad bešike meću na leđa i u bešikam dicu i odoše kući ranije musti krave i ovce i večeru kuvat.

K o v a č i, kod Duvna u Bosni.

Mate Ivanković, tajnik ogranka SS.

Oluja

Vrući je dan.
Sumrak. Sparina.
Silovit vjetar gmiže,
i cestom ljutu prašinu diže.
Oblaci suncu priete,
dok nizko k zemlji laste lete.

Daleko grom se čuje.
Crni i gusti oblak putuje,
na leđima led, tuču nosi,
da seljacima
patnicima
cieloga ljeta muku — pokosi.

Fabijan Hrvačić, seljak

Krajevi u narodnom ruhu lakše izdrže

Najveća je zasluga blagopokojnoga našega velikoga učitelja dra Antuna Radića, što je naučao istinu, što je i po sto puta seljaku govorio i pisao, kako je najvažnije, da upozna samoga sebe, svoju moć i okolinu, u kojoj živi, jer tada će manje i strahovati i patiti i stradati.

Znamo: išlo je težko s istinom. Nije bilo lahko boriti se izprva njemu samom protiv moćne i utjecajne gospode. To teže, što ga ni seljaci dugo nisu razumjeli. Ali on — iako od »naše« gospode izvrgavan ruglu, klevetan i preziran — nije prestao raditi. Glasno i javno grmio je protiv jalove gospodske politike, ali uviek s istinom i dokazom u ruci...

Njegova prva i glavna briga bila je: seljačtvo. I seljak je čovjek, a ukupno seljačtvo narod. Ono je temelj narodne prošlosti i budućnosti. Zato je u svom »Domu« pisao o svemu, što je u seljaka dizalo sviest i osjećaj ljudski. Čovječtvo se ne mjeri ni po odielu ni po bogatstvu, već po radu i poštenju. Pisao je dakako o svemu, što je mislio, da treba seljaku znati. Znao je, da će si seljačtvo, kad se prosvietli, još lakše poboljšati život. Nastojao je, da samo seljačtvo po mogućnosti ukloni što prije sve zapreke, koje mu stoje na putu, da dođe do svojih prava. Ono t. j. seljačtvo »ne moli milost od nikoga već od Boga, koji daje kišu i sušu«, seljačtvo »mora i može samo sobom upravljati«, što više — sàmo selo može spasiti sviet, jer ono može donieti čovječansku slobodu i socijalnu ili ljudsku pravicu«.

A kad i kako će to seljačtvo postići?

Do toga nas ne dieli dugi vremenski razmak, ako imademo sviest čovječansku i slogu seljačku. Ne trebamo nikoga pitati, kako se to postizava. On, naš učitelj Ante, nam to stalno govori u svojim djelima... Bez prave i čvrste sloge seljaka ništa, a s ovom sve... Na domu i polju, u selu i obćini, u kotaru i državi... Redom tako... Najprije u vlastitoj kući s obitelju, ukućanima, onda sa susjedom i suseljanima. Sa svakim valja biti — čovjek... Uviek treba misliti na onu: »Što ne želiš, da tebi tko učini, ne čini ni ti drugomu«... U tom duhu složno seljačtvo može ljudski živjeti... Može raditi i graditi kod kuće, u selu i državi onako i ono, kako će najbolje i najpravednije biti za njega kao cjelinu, da mu bude na korist, a nikomu na štetu...

Sve se to može. Bez puške i mača. Bez svađe i buke. Bez jala i zavisti... Bez gledanja i prigovaranja svemu i svakomu — samo ne sebi. Bez izpraznoga priželjkovanja tuđega. Bez svega toga i još stotinu drugih jalovih poslova se to može... Da, bez svega toga možemo raditi više za sebe i svoje. Biti ćemo spašeni... Svi i — pojedinac. Jer izvan seljaka nema spasa ni pojedincu ni cjelini... Jest, nema spasa seljačtvu izvan njegove sloge, u sviesnoj slogi seljačtva nema spasa ni bezposličaru... I kada tako radimo složno za svoje interese, ne ćemo se kajati. Osjetiti ćemo »domaću uš«, — počesat ćemo se, gdje nas svrbi, a onda razumno dalje... Urazumiti ćemo se i uvidjeti, da su nam nepotrebni skokovi, da ne ide »svaka čizma na svaku nogu«, i da ipak prije svega treba biti čovjek...

O, veliki naš učitelju Ante! Kako nam je bilo težko pri duši, dok Te nismo mogli upoznati, jer još niesu bila izdavana tvoja Sabrana djela. I starima, a osobito nama mladima. I našim ženama... Svi smo se osjećali — robovima. Žene su uzdisale za »blaženim« vremenima, a muževi škripali zubima i proklinjali »sudbinu«... Danas nije tako. Ne uzdižu više

naše žene za »blaženim« vremenima, jer si nas ti učio, da za seljaka baš i nije bilo »blaženih« vremena, već za šačicu onih, što su bili »slavni«. I da seljaku nikada nije i ne će nitko ništa donieti — već može samo odnieti... Još si nas naučavao, da si »blažena« vremena možemo stvoriti sami. Vjerujemo, veliki učitelju naš! I već znamo, da naše žene i starci, kada govore o blaženim vremenima, ne misle ni na Madžare ni na Niemce ni na koga od drugih naroda, koji bi nas »spasavali«, već oni misle na ono doba, kada je u seljačkoj kući bilo svega više: i hrane i odiela. Misle na one dane, koje su si znali zasladiti svojim domaćim proizvodima: mliekom, sirom, maslacem, jajima i tečnim od smjese bielih žitarica kruhom, uz komadić mesa; kada su od svega toga prodavali samo suvišak, za najnužnije u kući, a ne za tvorničke prnje, — u gospodske žepove... Ti si nam prvi rekao, da nam je spas samo u našoj narodnoj seljačkoj kulturi, t. j. u onome, što sami i za sebe stvaramo, da si život olakšamo... A to da se sastoji u našoj sviesti, volji i u radu, domu i polju. Kod oranja i sijanja. Kod predenja i tkanja. Kod krojenja i šivanja. U nošnji svojoj, prirodnoj, jeftinijoj i u čuvanju iste. U štovanju onoga, što su nam dobra stariji ostavili i u radu, da i mi našim mlađima to uzčuvamo. U svemu tome — i u pjesmi i običajima našim dobrim, u osjećaju demokratskom za čovječansku slobodu, jer u tome svemu se sastoji naša kultura — narodna.

Tako si nas učio. A mi te, učitelju, danas već razumijemo... Samo žalimo za izgubljeno vrieme, kad te mnogi niesu htjeli ili mogli razumjeti. Vjerujemo ti, učitelju naš, i to nam je u duši, srdcu, samo je zamrlo — bukom izvana. U toj našoj kulturi smo odrasli i živjeli, nju štujemo, prenašamo iz koljena na koljeno, od otca na sina.

Učitelju naš, neumrli! Probudio si nas iz stoljetnoga sna, ulio samopouzdanje u sebe i svoje i pokazao put. Ne ćemo više spavati ni mirovati, dok i posljednja seljačka obitelj ne će živjeti u duhu tvoga nauka, u duhu obnovljene naše narodne kulture, putem koje jedino možemo ljudskije živjeti i pomalo napredovati. Ne ćemo mirovati, jer znamo, da su u našoj hrvatskoj seljačkoj narodnoj kulturi svi uvjeti za naš bolji i ljepši život. Znamo, da je to naše, osjećaj je sebe, svoga rada, svoje obstojnosti — narodnosti. Tako si nas učio i — učiš... To je polazna točka našega rada. Jer po tome, što kao narod za sebe umijemo i možemo stvoriti sami, toliko smo vriedni kao narod. A možemo biti samo jedan narod — hrvatski. Ili — ništa... Sve je nemoguće... Po tebi znademo, da su tako radili i drugi naprednji narodi. A rade i danas. Svaki cieni sebe i svoje. I time se diči. Diči se svojim umotvorinama i rukotvorinama jednako. Tako ćemo i mi. I nama je naše ipak najbliže, srdcu milije. Još mi imademo, u tome i prednost pred drugim narodima. Jer nas je velika većina, koji radeći i stvarajući našu narodnu kulturu od toga sveukupnoga svojega seljačkoga rada možemo živjeti... Poljodjelci smo. Živimo »od svoje muke i rada«. To su vrline, to je prednost seljačkoga naroda. U tome je naš uspjeh. U tome su naša najglavnija pitanja. Za hrvatskoga seljaka nema drugih važnijih pitanja ni unutra ni izvana. I nije nas potrebno po »planu« ili kalupu »civilizirati«. U tome nije naš spas. Ne ćemo se jednostavno podvrći »civilizaciji«, pa onda bježi iz kuće. Za nas je »civilizacija« i njezino dobro toliko vriedna, koliko se mi njezinim tvorničkim proizvodima i drugim dobrima možemo služiti, da napredujemo... I da vidite, kada se sa našim pojedinačnim i skupnim narodnim radom u duhu naše narodne kulture toliko oporavimo, da ćemo ljudskije živjeti, podvrći ćemo mi po-

trebna dobra »civilizacije« sebi, biti ćemo »civilizirani«. Umijemo mi i to. Umije seljak baratati poljoprivrednim strojevima i drugim spravama, kada bi ih imao, znao bi seljak higijenskije živjeti: u boljem stanu, obćim prilikama itd., a ubrzo bi se uputio i priviknuo baratati i radio-aparatom. I tako dalje i tako dalje ... Ali — čekaj malo. Stotinu drugih poslova nas čeka na zapuštenim domovima. Zovu nas najosnovnije potrebe života: podrli smo prnje, nekima pritište leđa dug sbog gizde — a podrapani smo. Novaca nema. Nezadovoljstvo raste. Za to: orimo, kopajmo i sijmo ponovo. Tkimo i šijmo, obucimo se i nahranimo s onim, što imademo i možemo, i biti ćemo zadovoljniji i sretniji ... Drugčije, vjerujte mi, ne. Nema se što čekati. Boljeg uvjeta za naš obstanak nema na ovoj kugli zemaljskoj. Odtud se počima živjeti. I kada je naša Seljačka Sloga idući stopama našega najvećega učitelja Antuna Radića, uzela za glavni posao baš uzkrisivati našu autohtonu narodnu kulturu, onda je njezin predsjednik Rudolf Herceg, po odobrenju samoga vođe dra Mačka, sigurno mislio na naš pojedinačni i skupni seljački narodni život, kojemu je početak i obstanak samo u obnovljenoj narodnoj kulturi. Za to: pomognimo i cienimo taj rad, samoga sebe — radimo tako. Ovaj rad nije nikakvi nečiji »plan« — četirigodišnji ili višegodišnji — ovo je naša narodna potreba. Nije to »pod moraš«, nego promisli i sam čovječe, gdje si, snađi se, pa radi — sebi. A to je i želja Antuna Radića. U tom radu nema »pjatiljetke«, ali ima velika istina, da narod, kada ovako radi i gradi, ne kara se, nego složno radom stvara — sebi i djeci, te će živjeti boljim i ljepšim životom i ne može stradati kao narod nikada ... I to bi onda mogla biti — »stoljetka« liepog, ljudskijeg života ... Konačno taj sitan i krupan rad Seljačke Sloge može se uzeti kao potrebna mjera opreznosti. A znate li, kako je onome, koji mora poduzimati mjere opreznosti, da može živjeti?! E, tako je i s narodom ... Ne koristi tu pojedincu bježati niti se nadati, da će ga netko izvana spasiti ... »Ako nebo padne, ni zec ne uteče« ... A narod? Narod složan i sviestan sve si kod kuće može stvoriti sam. Ne treba se zanašati na strance. Već naš učitelj Antun Radić nam u svojim djelima govori, da se »do ideala civilizacije, do jednakoga života ne može doći, i ako se čovjek za volju civilizaciji odreče veze s rodom, s narodom i domovinom. Jer čovjek se ne može svezati sa cielim svietom, za to se često izgubi, postane kao otrgnut list na vjetru: sve mu je svejedno, pa i ono, što je zlo. Staroga poštenja i domaćega veselja nestaje« ... Nije li to istina? Zar je kome uspjelo stvoriti jednaki život!?« Tko u to vjeruje, dok su ljudi — samo ljudi. Ili će možda uspjeti u smislu »jednakosti« — raj na zemlji?! Vrlo je dvojbeno ... I mi vidimo »jednakost« među ljudima. Ovakva: Ko brutalniji, bezobzirniji ili bezobrazniji, tko je jači, taj »kvači«. Tako će i biti, dok se slabiji ne udruže, slože ... A u današnjoj ljudskoj »jednakosti« seljak bi, recimo, od pečena pajceka mogao dobiti — rep ...

Hrvatski seljaci su s time na čistu, oni se nemaju čemu nadati od neke »jednakosti«, već od vlastite snage i sloge. Mi sliedimo svoga učitelja Antu, koji je uvidio ono najstrašnije, da mi gladom i sveukupnom biedom plaćamo ono, u što se oblačimo ... Tako je dokazao nekim malim glavama, kojima se zavrtjelo u mozgu od velikih »socijalnih pitanja«, da kod nas i nema neko »socijalno pitanje«, nego seljačko - narodno pitanje, i da treba pomoći seljaku, onda smo riešili i »socijalno pitanje«. A kako seljaku pomoći, mislilo se ... Pomagali su ... Javno: štampom, govorima, obećanjima ... A tajno su uzimali. Ali je Ante kroz »Dom«

grmio: lažci, spletkari, što varate pošteni seljački sviet. Što ćete mu vi dati? Zar dio sgrade ili svoje plaće!? Što im možete dati!? Što?! ... Dvoličnjaki, i neprijatelji narodni! Ako ste ljudi i prijatelji seljački, sa istinom van, poučavajte ga, budite pošteni, iskreni, i ako je seljak u gadu i smradu upozorite ga, ukažite mu put, sam će izaći, osloboditi se ... I bit će vam zahvalan — nagraditi će vas ... On ima što dati, a vi ne, priznajte ... Ne trabunjajte samo o nekakvim »socijalnim pitanjima«, kada znate, da »tko će riešiti socijalno pitanje, taj će odgovoriti na to, kako se ima vladati čovjek s čovjekom« ... A gdje ste vi od toga?

Kako se vi vladate prema čovjeku? Ruku na srdce, izpitajte svoju savjest, kako služite svomu »milom narodu»!? ... Kako, u čemu? ... Zar mislite, da će moći seljak vjerovati u mogućnost nekih »reforma«, da ćete ga vječito hraniti obećanjima i riešenjima »socijalnih pitanja«, dok dozvoljavate, da se sa zemljom, hraniteljicom i majkom, špekulira?! ... Nema toga ... Naše je pitanje seljačko pitanje, i ono ima svoj početak, svršetak i riešenje u zemlji. Za to: zemlja onome, koji ju sam obrađuje. Taj je i ljubi. Svaki na svoje mjesto — i život će biti sretniji«.

Eto, to je učio i govorio pokojni naš učitelj Ante.

Jest, veliki naš učitelju Ante! Imaš pravo. Tebi zahvaljujemo za ovo gibanje — na bolje. Opomenuo si nas, da sreću i blagostanje ne čini bogatstvo »gospode«, već seljaka — naroda.

I, da u ovom »obćem zlu«, u krizi, nismo vidjeli ni popa ni advokata da ide štapom u ruci po svietu — »trbuhom za kruhom«. Za sve je dostajalo iz njihovih redova, samo ne za seljaka.

Upozorio si nas na puno toga, što nismo znali. Zato smo ti zahvalni. Pitati ćemo te i dalje za savjete i upute, ponavljati ćemo si sve tvoje dobre misli iz tvojih djela. I sada ih ponavljamo. Razumijemo te. Vjerujemo u sebe i svoju moć. I obećajemo ti, da će se tvoja za nas seljake spasonosna misao ostvariti tvojim duhom, a našom slogom ... I već se pomalo ostvaruje ... Naš seljački pokret je tu. Složan, čvrst, jak. I na djelu ... Preko naših organizacija: prosvjetne, gospodarske, kulturne, humane. Program seljačke države po tebi zamišljen širi se ... U sela, u njihove domove ... U okviru naše narodne borbe sve je predviđeno onako, kako si ti želio ... Širi se sloga seljaka sve više i više ... »Kravata« naša i tuđa puno nas je stajala ... Krajevi u narodnom ruhu, lakše su izdržali. Uočili smo naš položaj i odlučili preko naše Seljačke Sloge prema tvojoj zamisli naše narodno čuvati i širiti, njime se služiti i prema prilikama i mogućnostima ići — napried ... Oprezno ... Razumno ... Neka nas vodi duh najvećeg učitelja i prijatelja seljačkog naroda, veliki duh dra Antuna Radića, a taj je za vječna vremena u njegovim pisanim djelima. Kriepimo se njime čitajući ih.

Volavje kraj Jastrebarskoga.

Zdravko Restek, seljak, član ogranka SS

U Ludinici (Kutina) sud dobrih i poštenih ljudi ustanovio parničarima preporne međe i uz među jarak, da voda s jednog zemljišta ne čini štetu na drugom zemljištu. U tome je uspio riešiti i nesuglasicu sbog kućnog stana. Neka starica Kata potužila se sudu, da ju je tamošnji mještanin Ivan G. potjerao iz kuće. Na razpravi se pokazala Katina tužba neopravdana, ali je ipak postignuta nagodba, da će Ivan Katu i dalje držati u kući, gdje je i dosad stanovala i u istu će svoju robu donieti, a davati će joj i hranu, ali Kata se morala obvezati, da će Ivana slušati, a da ga ne će vrieđati.

Nije se povrgla po hiži . . .

Jednoga liepoga jesenskoga dana bilo je nekako sve živo u kući kuma Pavla. A kako i ne bi, jer ženi mlađega sina. Starijega je već prije oženio od kuma Mike. Snaha je dobra i poslušna, sasma se povrgla po kući, u koju je došla. A nije ni čudo, što se povrgla, kada je iz seljačke kuće. Sada će opet oženiti mlađega sina. Sve se u kući priprema. Veseli se mladež, koja se skupila od rođaka i susjeda. Stariji su ozbiljniji, a kako i ne bi! Kada je svatba, treba mnogo toga prirediti, a što nema kod kuće — donieti, nabaviti od susjeda, rođaka, prijatelja.

Sve se tako veseli. Jedino kum Pavao sve nešto mrmlja, kao da je nezadovoljan, kao da nešto zlo sluti. Domaćica Bara je to opazila na svome Pavlu. Kako i ne bi: već od kad žive zajedno, pozna ona po njegovom licu, da li je veseo ili žalostan, zadovoljan ili nezadovoljan. Tako je bilo i ovaj put. Za to ga je zapitala:

— Pavel, kej ti nije kej v redu? Nekak si čuden.

Pavel ju pogleda i odgovori kroz zube:

— Je, dobro je, samo se bojim, da mot na bu dobre... A zake naš sin se ženi od prijatelja lugara? On je doduše dober i pošten čovek, ali služi saki mjesec i dobi friške penez. I onda se već pri nas drugač žive, nek pri lugaru, pak se bojim, da se negva kći ne bu htela obrnuti po naše hiže, nek se bu mot morala hiža obraćati po njoj.

Bara se na to zamisli te podigne glavu i reče:

— Ti navek neke vidiš, ke nitko ne vidi. Pak ake je otec pomogne, da je bu bole i lepše, to nam ne bu ništa škodelo.

Stari Pavao skrene s leđima, ode u štalu, a domaćica u kuhinju.

Za par dana bile su sve pripreme svršene, svatba se obavi i nastao dalje onaj miran i zadovoljan život, kako je to već obično po našim seljačkim kućama. Snahe i braća se volila, otac bio na oko zadovoljan, ali još uviek se osjetilo na njegovom licu, kao da nešto sluti.

Prešla zima, nastavi se proljeće i proljetni rad: vozenje đubra, sijanje kukuruza i t. d. Sinovi i snahe rade, otac prigleda i pomaže. Posao napreduje. Kod stola svi zadovoljni, kako i ne bi: svi jedu iz jedne zdjele i piju iz jedne stucke, nikomu više nikomu manje, svima dosta svima pravo. Kod obroka sinovi i otac posjedali za stol, snahe s majkom dvore — prinose i odnose. A starica uviek prva, kad što treba govoreći:

— Deca, vi same s Bogom mirne ječte, ja bum sama donesla, jer vi ste umorneše.

Tako ide posao par mjeseci, ali najednom tuži se mlađa snaha, da je bolestna. Svekrva ju dvori, nudi: hoćeš li mlieka, jaja? Hoću ti zaklati pile?« Dođe i otac lugar i nešto s njim razgovara. Drugi dan opet dođe: donese pileće juhe i pečenih jaja, ali u nekakvim finim bielim a okolo cifrastim loncima i gospodskim tanjurima.

Starica pogleda i kaže:

— Prijatelj, zakej to nosite! Pa mi imamo pilekov i jajec . . . Ja joj bum se priredila kej god zaželi.

— Znam, da imate. Moji pilići nisu bolji od vaših, ali znate: nekak joj ovi vaši zemljeni lonci i zdjele imaju loš miris, nekak joj udara u nos i ne može jesti . . .

Starica spusti glavu, nešto misli i u mislima ode u kuhinju i sama sebi govori: »Bože! . . . Naši lonci i zdjele imaju lošu duhu? Pa čisti su«. Prinese zdjelu k nosu: »Pa čista je! Ja ne osjećam ništa.«

No ta najmlađa snaha i poslije, kad je ozdravila, više nije jela kod stola s ostalom družinom, već si je odgrabila hrane u svoje posebno suđe i uvalila se negdje na stolac ili na klupu; imala je i svoju staklenu posudu, iz koje je i vodu pila.

Stari Pavao znao bi u takovim slučajevima promrmljati izpod brka: »Bože! Kakav je taj svet: juha dobra, a zdela ne vala; voda dobra a stucka ne vala. Pak i mi ne jemo zdele i ne pijemo stucke« . . .

Prolazilo vrieme, nizali se dani, mjeseci; prošla je godina i snaha rodila kćerku. Sada su u kući dvije, jer je i starija snaha imala kćerku od godine dana.

Prolazilo vrieme i djeca rasla. Lugar dođe više puta, prigleda unuku, nosi joj kojekakve papirnate i plehnate igračke, koje su iz vana nacifrane. To se i starijoj sviđalo, diete ko diete uzme mlađoj; i eto plaća, a potom i svađe između snaha. Tako dođe do prve nesuglasnosti u obitelji.

Jednom lugar donio opet igračku iz grada, i to u obliku papirnatog psa. Mala se tomu veselila i s tim papirnatim čudom plašila svoju stariju drugaricu, koja se mirno zabavlala s preslicom, koju joj napravio otac, da se s njom zabavlja. I desi se, te starija podigne preslicu i udari papirnato plašilo, kojemu se odmah pokaže prazna utroba. Eto vike i plača. Snahe dotrče, i opet dođe do nesuglasice, a i do protesta od mlađe snaše.

Starac Pavao sve to promatra mrmljajući: »Bože, kolika je to galama za taj paper! Pak bilo bi bole škoda, da se preslica pretrgla«.

Vrieme prolazilo. U kući Pavlovoj nije bilo više onoga veselja kao prije. Više se šutilo, nije bilo više onoga ljubeznoga razgovora niti potrebnoga gospodarskoga dogovora. Djeca su odrasla do desete godine. Kod jednog objeda reče Pavao djeci:

— Vi ste već fajn narasle. A sad na posel. Jedna nek otera teliće na zajednički pašnik; tam ima i više dece. A druga bude pasla guske.

I zaista snahe djecu odpravljaju na pašu. Mlađa — lugareva unuka — pasti će guske, jer guske ne mogu trčati. Gusarica imala cifrastu gradsku košulju i pisanu bluzu. Starija imala domaću košulju i mati joj dade od otca stari kaput, na što će si moći sjesti, a u slučaju kiše da se može omotati, da ne prokisne. Dan je prošao. Sunce zalazi. Djeca se vraćaju kući. Gusarica došla prva, bila je vesela. Mati je dočekiva, ali ne gleda guske, je li koja fali, već gleda košulju svoje kćeri, koja je nekako cifrastija nego je bila u jutro. A kako i ne bi! Gusaka na pašniku mnogo, a kako su onesnažile pašnjak, to su se djeca igrajući se i kopićući zamazala. Mati to gleda. Šuti. Vidi se, da je ljuta, i promrmljala je: proklete guske!

Vrieme prolazi. Snahe se slabo razgovaraju, braća se ne dogovaraju: što ćemo i kako ćemo . . . Napredak izostaje . . . Otac je tužan, jer vidi, da nije dobro te opominje sinove na red. Stariji odgovara otcu: »Zašto ne napraviš red. Ti si kriv svemu, jer ja ne mogu imati obzira na ničiju bluzu i košulju«. A mlađi veli: Moje diete ne će više pasti guske. Jer mene stoji više odielo, nego guske vriede.

Otac zamišljeno sjedi pod strehom svoje kuće i tiho si šapuće: Da sam ja kriv? Tko je kriv? . . . Nitko od živih . . . Krivi su oni tuđi lonci i tajnuri pa oni papirnati cucki i plehnati krajnci, one cifraste rubače i pisane bluze. Eto, to je napravilo krivicu. Eto, zato se nije povrgla po hiže . . .

Kuče kraj Velike Gorice **Stjepan Čunčić, član SS**

Sa suda dobrih i poštenih ljudi

Mara M. iz Skupice (Karlovac) podniela je sudu dobrih i poštenih ljudi tužbu protiv Mije M. sbog 2000 dinara, koje je ona još god. 1929. pozajmila Miji, a on joj ne samo nije vratio pozajmljene svote nego nije ni plaćao kamata.

Sud se održao u kući jednoga seljaka.

Pročelnik suda pročitao je tužbu i pitao Miju, da li je tužbu razumio i da li priznaje dug.

Tuženik odgovara, da je tužbu razumio i da priznaje dug.

Sudci pitaju:

— Pa kad dug priznaješ, zašto ga nisi vraćao i kamate odplaćivao, kako ste se pogodili? Kako si mogao prve godine platiti kamate 10 posto, a i druge godine si dao 100 din, na račun kamata, a poslije si se oglušio?

Mijo odgovara:

— Brašo sudci! Vi znate, da sam ja sirotinja, ali i kraj svega toga siromaštva želim sačuvati svoje poštenje. A što nisam i dalje odplaćivao kamate i glavnicu, razlog je taj, što je moj vjerovnik bio prama meni tako drzak, da nisam smio proći mimo njegove kuće, a da mi nešto zla ne učini, kad me vidi. Vi dobro znate, braćo, što je počinio, kad smo bili na zabavi pri našemu susjedu, kada mi je htio glavu razbiti — a bio bi to i učinio, da ga nisu drugi spriečili. A ima takvih primjera i više, no ne ću ih pripoviedati, kad ih vi dobro znadete kao i ja, nego vas pitam, braćo sudci, bi li vi takvomu svomu vjerovniku bili točni, pogotovo kad bi se nadali, da vas zakon štiti, kao što je i mene? Vi znate i to, da je moj vjerovnik mene tužio i redovitomu sudu u Karlovac preko advokata, ali ni to mu nije ništa pomoglo, jer ja nisam baš taj novac nikada primio u svoje ruke, nego ga je primila moja pokojna žena i dala drugomu dužniku, komu smo bili dužni.

— Pa kako to veliš, da novac nisi nikad vidio — pitaju sudci Miju — nego da je tvoja žena taj novac uzajmila i dala drugomu za dug, a rekao si i to, da dug priznaješ!?

— Jest, priznajem — odgovara Mijo — i ja bi ga već bio podmirio, da nije Marin muž Franjo, koji je evo tu prisutan, tako drzko sa mnom postupao. I velim vam, da ga ne ću nikada podmiriti, dok se on toga ne kani.

Tada se sudci obraćaju Mari i njezinom mužu Franji:

— Mara i Franjo! Eto sami ste krivi, što niste dosada odplaćeni. Zašto ste se tako ponašali prema svom dužniku?

— Kako ne bi, kad smo mislili, da nam ne će platiti naše krvave žuljeve, odgovara tužitelj. — Bili smo kod fiškala u Karlovcu i njemu smo stvar predali, pa je bilo i ročište, ali nije ništa odlučeno. Na to nas je još više žalost uhvatila. K tomu nakon 15 dana dobijem pismo od advokata, da je moj dug neutjeriv kod Mije, jer na njega u gruntovnici nije ništa preneseno...

Pročelnik veli:

— Pustimo mi sve to na stranu, nego ajde se nagodite. Mijo, kako i koliko i za koliko vremena bi ti mogao taj dug svomu vjerovniku izplatiti?!

— Pročelniče! — odgovara Mijo. — Uzmi papir i olovku i piši, a ja ću govoriti. Čuj, vjerovniče, hoćeš li se odreći biti tako drzak prema meni, kako si bio ovih par posljednjih godina.

— Obećajem ti pred ovim dobrim i poštenim ljudima našega suda, da ću se kaniti stih zlih namjera spram tebi.

— Dobro, Maro i Franjo! Vi ste primili od mene prve godine 200 dinara, a druge 100 dinara, ili ukupno 300 dinara. Pa ajde da vam još platim 1.700 dinara glavnice, i to 1.000 dinara u rokovima od 5 godina. Da li se, Mara, s time slažeš?

— A što misliš s onih 700 dinara?

— Znaš da zakon o zaštiti seljaka odkida 50 posto, a ja tebi ipak ne odkidam toliko.

Tad se umiešao u njihovu razpru pročelnik, te je konačno uspjelo parničare nagoditi tako, da će dužnik vratiti 900 dinara u novcu za dvije godine, a 900 dinara dati u robi (vino i kolje), a vriednost te robe će procjenjivati članovi suda dobrih i poštenih ljudi.

Poslije nagode stranke su podpisale zapisnik s izjavom, da će od sad kao sviestni članovi hrvatskoga seljačkoga pokreta živjeti u prijateljstvu.

Skupica (Karlovac) *Janko Dudas*, seljak

Viestnik Seljačke Sloge

Prosvjetni sastanak ili kongres sazivaju zajednički Seljačka Sloga i Klub ABC, da na njem utvrde smjernice prosvjetnomu radu u sliedećem razdobiju: jesen i zima. Kongres bi se imao održati 27. i 28. kolovoza — kad se obdržava i glavna smotra hrvatske seljačke kulture — u jednoj od zagrebačkih škola. Govoriti se ima osobito o pokretu za pismenost; o proučavanju naroda (smotre, osnova Antuna Radića itd.); o pravnom shvaćanju, osobito onom, koje se odrazuje u radu i uspjesima na sudovima dobrih i poštenih ljudi; o životu Hrvata u inozemstvu; o vezama hrvatskih prosvjetnih radnika s kulturnim svietom u inozemstvu; o organizaciji svega slobodnoga prosvjetnoga rada; o odnosu producenata (autora), reproducenata i publike; o seljačkoj književnosti, o ženama u prosvjetnom radu, i — konačno — o najpraktičnijem financiranju toga rada.

Pristup na taj kongres imaju suradnici Seljačke Sloge i Kluba ABC, a i drugi prosvjetni radnici, koji izraze želju za takvu suradnju, te budu pozvani. Dobro je odmah naznačiti, koje pitanje pojedinca najviše zanima, jer će se kongres razdieliti na odjele (sekcije), pa će svaki odjel viećati u drugoj sobi.

Kao slušatelji moći će u subotu (27. VIII.) na kongresu sudjelovati pjevači i pjevačice, koji dolaze na smotru dan prije, kao i prosvjetni povjerenici, ako su ujedno članovi Seljačke Sloge. (O takvima će se voditi popis, da se vidi, da li koji kotar možda ne će biti zastupan...)

Koji su đaci prijatelji SS, to se danas još ne zna. Nije naime i ne može biti prijatelj Seljačke Sloge, tko ne zna, što je i što hoće Seljačka Sloga, kao što nitko nije i ne može biti prijatelj čovjeku, koga ne pozna... Zato Seljačka Sloga traži od đaka, koji bi htjeli biti (i zvati se) prijatelji Seljačke Sloge,

1.) da pročitaju ove knjige:

Prosvjetna akcija odozdo,

»Seljačka prosvjeta« 1926.: Tajnički izvještaj prve redovite glavne skupštine,

»Seljačka prosvjeta« 1928.: Izvještaji o skupštini Seljačke Sloge i Prosvjetnog Saveza,

»Seljačka prosvjeta« 1929.: Uvodnik 1. broja i tajnički izvještaj SS,

Kalendar Seljačke Sloge 1936. i 1937.: Članci dra Mačka, R. Hercega, Bratanića, Petka, Bašica itd.,

»Seljačka Sloga« 1936., 1937., 1938.: Sve o smotrama, sudu dobrih i poštenih ljudi, Viestnik SS, okružnice, poruke itd.,

Pravila Seljačke Sloge,

Božićnica Antuna Radića,

Narod i narodoznanstvo,

Pokret za pismenost,

Selo i umjetnost,

Izlaz iz svjetske krize;

2.) da napišu Poviest Seljačke Sloge i ociene njezin rad.

Tko želi biti član đačkoga kluba »Prijatelji Seljačke Sloge« u Zagrebu, mora ovakvu napisanu »zadaću« predati najkasnije do konca rujna. Oni, koji bi htjeli prisustvovati prosvjetnom kongresu, moraju to napisati već prije, jer mora prije kongresa biti već i ocienjena.

Hoće li takvih biti bar iz svakoga kotara jedan?...

Hrvatsko seljačko pjevačko družtvo »Bosiljak« iz Čučerja kraj Zagreba izjavljuje, da nije izabralo pokroviteljem guslača Balokovića, nego ga je samo primilo za člana utemeljitelja, kad je uplatio 1000 (jednu tisuću) dinara.

Izpitujući tu stvar doznao sam, da je viest o svom tobožnjem pokroviteljstvu dao uredničtvu »Novosti« **sâm** Baloković, a odatle su ju preniele i ostale novine.

Osuđujući taj ružan postupak upozorujem članove i prijatelje Seljačke Sloge, da ne sudjeluju nigdje i s nikim »pod pokroviteljstvom«, a u dvojbenom slučaju da se dogovore sa središnjicom Seljačke Sloge. Prijatelje pak u Čučerju pozivam, da izvrše zaključak na ogrankovoj skupštini u siečnju ove godine. **Rudolf Herceg**

O američkom pjevačkom družtvu »Zora« izviestit ćemo i napisati svoj sud u sliedećem broju, — kad svrše svoju »turneju« po »starom kraju«. Do sada se naime Seljačkoj Slogi nisu posebno javili.

Rođendan braće Radića proslavili su svi ogranci SS, a izvještaj o tome poslali su središnjici do sada ovi: Baćin, Beljevina (Klokočevačka), Betina, Draž, Gajić, Hrastje, Kadina glavica, Kobaš, Koškovec, Kutnjak, Lipovac, Mandalina, Opatovac (cernički), Nedeljanec-Prekno, Pirovac, Starigrad na Hvaru, Stražanac, Žednik kod Subotice, Rečica, Dol na Hvaru, Stari Brod, Babina greda, Đakovo, Račinovci, Lipovljani, Torjanci i dr. Rođendan braće Radića proslavljen je ove godine po prvi put i u nekim gradovima pa i u Zagrebu, gdje su odkrita i njihova poprsja u dvorištu Seljačke Sloge. Tom je prigodom predsjednik SS Rudolf Herceg rekao ovo:

»Danas čitav hrvatski narod, pa i njegovi prijatelji, osobito seljaci, slave rođendan braće Radića, Antuna i Stjepana, u znak zahvalnosti, što su potakli i organizirali hrvatski seljački pokret, koji zbog njegovih zdravih socijalnih i kulturnih načela prihvaćaju po malo i drugi seljački narodi, a Hrvati neseljaci vide u njem glavnu narodnu snagu i polugu za konačni uspjeh narodnih ideala.

Seljačka Sloga kao kulturna organizacija smatra se izričitim izvršiteljem njihova nauka, koliko je taj nauk ideja, spoznaja, prosvjeta, — dakle preduvjet za uspjeh samoga pokreta.

Želimo stoga i činimo po mogućnosti sve, da taj nauk upoznaju ne samo oni, koji u hrvatskom seljačkom pokretu već sudjeluju, nego i oni, koji ga kritički promatraju, ali su voljni prihvatiti od Radićevih ideja toliko, koliko one i po njihovom uvjerenju služe ciljevima hrvatskim i ljudskim, osobito seljačkim.

Toj svojoj želji dajemo vidljiv znak time, da u času, kad se rađa sunce, kao što su se oba naša slavljenika u to doba rodili, i to Ante točno prije 70, a Stjepan prije 67 godina, odkrivamo njihova poprsja, izrađena u sadri umjetničkom rukom — ne samo kao njihov lik, nego i kao ideju, koja ima da prožme sve nas.

U ime Seljačke Sloge odkrivam ova poprsja i stavljam na uvid svima kroz ove svečane dane, a ujedno izjavljujem, da ne ćemo mirovati, dok za ideje braće Radića ne saznaju ne samo svi Hrvati, nego i sav onaj sviet, koji — jednako kao i mi — poštuje svačije pravo i uvjerenje, a svoje brani do zadnjega daha svoga.

U to ime: Slava braći Radićima!«

Na duvanjskoj smotri bili su prisutni narodni zastupnici, i to prije svega domaći, duvanjski, dr Juraj Šutej, zatim livanjski Ivan Čelan, ljubuški dr Bariša Smoljan, mostarski Marko Suton, prozorski dr Grgurić, bugojski Ante Budimirović, sinjski Pavao Krce (u narodnoj nošnji), metkovički dr Bjelovučić, makarski Stipe Matijević, splitski Paško Kaliterna i Joso Mratinović, šibenski Dane Škarica, karlovački dr Banković, pisarovinski Karlo Mrak (u narodnoj nošnji), krapinski dr Malić, zlatarski dr Torbar, novomarofski dr Jančiković, koprivnički Mihovil Pavlek Miškina, bjelovarski Luka Ileković, velikogorički Ivan Robić, ujedno predsjednik Gospodarske Sloge, sisački Ivan Martinčić, petrinjski Stjepan Tonković, gradačački Mato Mikić, šidski Ivan Kuvežđić, staropazovski dr Gvozdić i senator dr Pernar. — Kao predstavnici pak kotarskih organizacija došli su: od gospićke Joso Adžija, đurđevačke Petar Mađerić, zelinske Nikola Bručić i Pero Meglaj, bjelovarske Martin Cikoš, karlovačke Andrija Pavlić, vinkovačke Adam Jurić, županjske Mato Mandić, ujedno podpredsjednik Seljačke Sloge, središnjice u Zagrebu.

Od središnjice Seljačke Sloge osim već spomenutih odbornika Miškine, Ilekovića i podpredsjednika Mandića bili su uz predsjednika Rudolfa Hercega tajnik inž. Premužić, odbornica Mara Matočec, narodoznanstveni stručnjak Branimir Bratanić, koji su svi zajedno došli iz Zagreba, a njima se priključio i sveučilištni profesor dr Dinko Tomašić sa svojom gospođom, rođenom u Americi.

Hrvatsko kulturno društvo »Napredak« iz Sarajeva zastupao je podpredsjednik dr Milan Martinović i više odbornika, Seljačku Slogu iz Splita predsjednik Ivan Kuzmić, seljak, i prosvjetni povjerenik Ivo Čulić, ogranke iz okolice Travnika Martin Raguz, od Sinja prosvjetni povjerenik Sikirica, od Imotskoga Škarica, dr Vuković i dr Domljan, Ljubuškoga Stjepan Herceg itd., itd.

Kad je smotra već počela, došli su na nju i pjevači »Zore« iz Chicaga u Americi. Prisutni su im zaželjeli, da se okriepe hrvatskom narodnom kulturom, tako potrebnom baš u tuđini...

Ogranak SS Pokupsko (Pisarovina). Članovi ogranka sastajali su se cielu zimu tri put tjedno na čitanje i pjevanje. Čitamo si djela Ante Radića, što ih je naručio občinski odbor. Knjige se i posuđuju redom, a za skoro će ih naručiti i ogranak. Seljaci sve više obnavljaju starinsku narodnu nošnju i običaje. Bude li sloge, naš će ogranak i dalje uspješno raditi. — Stjepan Kaurić, tajnik.

Ogranak SS Letka (Duvno) imao je 24. travnja svoje prvo sielo, na kojemu su sudjelovali i drugi ogranci iz kotara Duvno. Ogranci su nastupili sa svojim seljačkim pjesmama i plesovima, a prikazivan je i igrokaz »Sa gospodskoga suda na seljački«.

Ogranak SS Potočani (Livno) održao je 3. IV. svoju glavnu skupštinu, na kojoj je izabran novi upravni odbor, odbor za širenje pismenosti, odbor za priređivanje smotre, odbor za podmladak i Sud dobrih i poštenih ljudi. — Ante Mihaljević, predsjednik, Božo Pešić, tajnik.

Ogranak SS Pirovac (Šibenik) održao je 22. V. izvanrednu skupštinu, na kojoj je izabrao odbor za pomoć postradalima, te odbor pjevački, predstavljački i tamburaški. — Frano Čubrić, predsjednik.

Ogranak SS Trapinska (Virovitica), kao jedan od najmlađih ogranaka (osnovan 24. IV. o. g.) ima već sada liepoga uspjeha. Njegov sud dobrih i poštenih ljudi riešio je već četiri spora s uspjehom, pa nam sada svi čestitaju. Sporovi su to bili između Hrvata i Nehrvata, pa je tako ogranak stekao veliki ugled u cielom selu. Članova imamo 72, od toga 27 podmladka. Podmladak se sastaje svake nedjelje i vježbaju u pjesmi i plesanju kola. Sada se spremamo da priredimo sielo, da dođemo do nešto novca i da se predplatimo na Sabrana djela dra Ante Radića. Proslavili smo 11. lipnja tako, da smo u večer palili kriesove u brdima, a na sam rođendan dočekali u jutro izlaz sunca u prirodi šutnjom i zajedničkim razmišljanjem o djelima hrvatksih narodnih učitelja. — Na naš poticaj uredilo je selo jedan komad neprolaznog puta. — Stjepan Polčić, predsjednik, Ivan Hercigonja, tajnik.

Ogranak SS Repaš (Gjurgjevac) osnovan je 20. veljače t. g., a radi proljetnog rada nije još mogao mnogo učiniti, ali je zato s velikim uspjehom radio Sud dobrih i poštenih ljudi, koji je u našem selu veoma potreban, jer su naši suseljani navikli za svaku sitnicu ići građanskom sudu i advokatu.Do sada su riešena bez nepotrebnih troškova 4 spora: 2 između susjeda međaša, 1 kod diobe kuće i 1 spor, koji je već bio pred građanskim sudom, pa je došlo do nagodbe i tužitelj je od tužbe kod građanskog suda odustao. Nastojat ćemo, da od sada nitko uobće ne ide više građanskome sudu, dok ih se ne pokuša nagoditi i pomiriti kod domaćeg suda. — Mihovil Hontić, predsjednik; Stjepan Mahkek, tajnik.

Ogranak SS Botovo (Koprivnica) nabavio je prošle godine 40 novih knjiga, a svega su članovi pročitali 170 knjiga, i to najviše djela Ante Radića. Sud dobrih i poštenih ljudi u godini 1937. nije se sastao, jer nije bilo potrebe. Ogranak je za svoje članove nabavio znakove ABC, da tako pomogne akciji protiv nepismenosti. U njihovom selu nepismenih nema. Ogranak je proslavio tjedan Matije Gubca i Ante Radića 14. II. 1937., a dr Pavao Tomašić — onda u Drnju, sada u Zagrebu — održao je predavanje u duhu nauke braće Radića. Ogranak broji 40 članova iz 80 kuća, koliko ih u selu ima. — Valko Bači, tajnik.

Ogranak SS Klokovec (Pregrada) održao je na uzkrsni ponedjeljak prosvjetnu priredbu, koja je unatoč lošeg i hladnog vremena bila veoma dobro posjećena. Glavna točka razporeda bilo je prikazivanje igrokaza »Matija Gubec« od Mare Matočec, koji je na prisutne ostavio dubok dojam. Na to je na osobito dojmljiv način izgovorila seljačka djevojčica Pepica Jureša pjesmicu »Još nema slobode«. Ovu priredbu nismo držali iz želje za novčanim dobitkom, nego osobito zato, da se potakne želja za osnivanjem ogranaka i po drugim selima u našem kotaru. — Ljudevit Čavlek, predsjednik.

Ogranak SS Kablar (Vrginmost) djeluje kroz prošle dvije godine na podpuno zadovoljstvo sela. Njegov se rad očituje i u tome, što su članovi, a i nečlanovi podupirali nastojanja uprave, da se urede svi putevi, koji su kod osnutka ogranka još bili gotovo neprolazni i zapušteni. Članovi dobro shvaćaju svrhu Seljačke Sloge. Sud dobrih i poštenih ljudi riešio je više sporova na zadovoljstvo stranaka. I u širenju pismosti imamo uspjeha. Prošle smo jeseni nabavili za sve nepismene Hercegove abecedarke i razdielili ih. Do sada su već svi naučili. Sada smo nabavili pet Domova i Seljački nauk, a nabavit ćemo i ostale knjige Antinih Sabranih djela. Odborske sjednice obdržavamo redovito dva put mjesečno. Na sastanku od 8. svibnja odlučili smo jednodušno, da kroz cielo ovo ljeto pečemo ciglu za Hrvatski seljački prosvjetni dom. Dana 4. ožujka o. g. umro je član i tajnik ogranka Franjo Šepak, koji je ujedno bio i izravni član središnjice SS. — Ivan Tonković, predsjednik; Mato Mlinarić, tajnik.

Ogranak SS Belaj-Poljice (Vojnić) održao je 22. svibnja svoje četvrto prosvjetno sielo u kući Petra Škrtića. Sielo je otvorio pozdravom predsjednik ogranka, a na to je sliedio razpored: Tamburaški zbor je odsvirao četiri pjesme: mladići i djevojčice Stjepan i Dora Mihalić, Miko i Magda Papa deklamirali su pjesme »U spomen braći Radićima«, »Majka svojoj kćeri«, »Stari običaji i poštenje« i »Djevojke u seljačkom ruhu«; pjevači ogranka odpjevali su pjesme »Seljačkom Božiću«, »Oj djevojko imaš koga svoga« i »Sveti Jure kris nalaže«, a zatim su prikazana dva igrokaza.

Kako uviek, tako smo i ovaj put održali sielo bez alkoholnog pića, jer kad bi imali zabavu s pićem, ne bi se moglo nazvati prsvjoetno sielo, a k tomu bi još pomagali protivan program. — Tomo Pavlaković, predsjednik, Miko Papaj, tajnik.

Predsjednik Seljačke Sloge Rudolf Herceg održao je 15. svibnja predavanje u Dolnjoj Stubici i u Mariji Bistrici. Tom je zgodom zaključeno, da se održi seljačka smotra na granici stubičkog i zlatarskog kotara nedaleko Marije Bistrice. Datum i mjesto nije dosada još središnjici javljeno.

NOVI OGRANCI SS

U svibnju o. g. osnovani su i središnjici prijavljeni ovi ogranci SS: 1. V. Vitina (Ljubuški); 8. V. Dobri Zdenci (Dolnja Stubica), Dolnji Miklouš (Čazma) i Crkvica (Zenica); 15. V. Vrabče (Zagreb), Badanj (Knin) i Parčić (Knin); 18. V. Komarnica (Nova Gradiška); 22. V. Mrzović (Đakovo); 29. V. Šumeće (Brod), Grborezi (Livno), Lusnić (Livno) i Babina Greda (Županja); 30. V. Podevčevo (Novi Marof). — Svega je u svibnju osnovano 14 ogranaka.

Naknadno su središnjici prijavljeni ogranci: Potočani (Livno) osnovan 13. IX. 1937. i Priluka (Livno) osnovan 7. XII. 1937.

Do konca svibnja prijavljeno je središnjici svega 706 ogranaka SS.

SELJAČKE SMOTRE 1938.

2. **U Vitini** (nedaleko Ljubuškog u Hercegovini) održana je smotra 22. svibnja. Nastupilo je 7 sborova ovim redom: Lazina: »S Bogom selo, gdje sam se rodio«, »Prođoh kroz goru« i »Osu se nebo zviezdama«; — Gorica: »Ja usadih vitu jelu kraj mora«, i kolo »Hajd u kolo, ko ć' u kolo, dilbere«; — Proboj: »Livno, polje široko«, »Falio se žuti limun« i »Veseli se divico Marijo«; — Grabovnik: »Oj divojko, moje janje malo!«, »Oj jablane, jablane« i »Curuj curo ,dok si u matere«; — Studenci: »Odkada si po kecelji žena« (ganga); — Vitina: »Lipo ti je polje pod Ljubuškim« i »Bogu hvala, kad smo lipo, zdravo«; — Trebižat: »Oj jagodo, zavo moja«, »Marija bole boluje« i »Ja imadoh brata i jarana«. — Svi su pjevači i pjevačice bile u svojim narodnim nošnjama. — Smotri je prisustvovalo mnogo naroda iz bliže okolice, a iz daljega, kolikogod je bilo prevoznih sredstava. Kao stručnjak i izaslanik središnjice prisustvovao je prof. Ante Martinović iz Sarajeva.

3. **U Tijarici** (Sinj) održana je smotra na Duhove, 5. lipnja. Nastupili su ogranci: Tijarica gornja, Tijarica dolnja, Vrpolje, Kamensko i Jabuka. Popis pjesama, koje su pjevane objavit ćemo naknadno, kada ga primimo. Smotri su prisustvovali kao izaslanici središnjice Većeslav Rotkvić iz Zagreba i prosvjetni povjerenik za Dalmaciju Ivo Čulić iz Splita.

4. **U Livnu** je održana smotra 6. lipnja. Nastupilo je 11 sborova, skupina i pojedinaca ovim redom: Šuica: »Što li radiš Mare« i kolo uz pjesmu »Golube«. — Kablići Veliki: »U bašči mi bunar-voda« i »Ravno polje i ravnine tvoje«. — Priluka: »Oj jablane duge grane« (stresavica). — Grborezi: »Gnizdo vila ptica lastavica« (uz tepsiju), »Sinoć se Ivo oženi« i kolo. — Podhum: »Pala tama okolo Megdana«, »Čuješ seko, daj da zapivamo« (stresavica) i sviranje u diple. — Lištani: »Procvalo nebo zviezdama«, »Vezak vezla Anica divojka« i »Uz put cvale rumene ružice«. — Zagoričani: »Logom legla ditelina trava« i »Sitna trava zelena«. — Žirović: sviranje u diple. — Ljubunčić: »U javora duga grana«, »Ja posijah lan na Vidovdan« i »Na što cure momke mame«. — Držanlije: »Oj divojko đul rumeni«, »Ja posadih vitu jelu« i »Držanlije lipo misto moje«. — Potočani: »Slego se malo do zemlje« i »Sitan kamen do kamena« (uz ples). — Smotra je održana na otvorenom polju, a prisustvovalo joj je preko 3000 slušatelja. Iz Zagreba je bio izaslanik SS Većeslav Rotkvić.

5. **U Štivici** (Nova Gradiška) bila je smotra 6. VI., na kojoj je občina Štivica zapisana u Zlatnu knjigu pismenosti. Na smotri su nastupila 4 ogranka ovim redom: Štivica dječaci i djevojčice: »Oj jabuko crveniko« (u kolu); — Štivica odrasli: »Igra kolo u dolu i ladu« (uz ples) i »Oj djevojko, dušo moja«. — Vrbova: Ogranak SS prikazao je stare narodne običaje slavonske Posavine pri prošewini i zarukama; — Magić Mala: »Što se ono čuje s bosanske strane« i »U Ivana devet vinograda«. — Komarnica: »Ivo Mandu na livadi ljubi« i »Ajde kolo malo, malo«; — Štivica: »Zasija se nebo zviezdama« i »Marko konja poji«. — Smotri je prisustvovao predsjednik Seljačke Sloge Rudolf Herceg i kotarski prosvjetni povjerenik dr Makso Benković. — Par sati kasnije izveden je sličan program i u **Orubici**, gdje je odkrito glasovito »Kolo na kat«.

6. **Na Duvanjskom polju** održana je velika smotra 12. VI., o kojoj izvješćujemo na drugom mjestu.

7. **U Bizovcu** (Valpovo) održana je smotra 12. lipnja kao proslava rođendana braće Radića za valpovački kotar. Nastupilo je 5 zborova ovim redom: Čepinski Martinci: »S one strane Drave vode«. — Valpovo: »Ej sinoć kasno idem iz dućana«, »Tekla voda Karašica« i starinsko kolo u troje, zvano »pušljivac«. — Brođanci: »Karamfile« i »Mila si mi moja Slavonijo«. — Habjanovci: »Selo moje«, »Ajde Kato, ajde zlato« i starinsko kolo. — Bizovac: »Škripi đerma« i »Seljački život«. — Na završetku je prosvjetni radnik SS dr Stjepan Hefer razložio, zašto je važno, da se čuva, obnavlja i dalje razvija hrvatska seljačka kultura kao bitno obilježje hrvatske kulture, a po tom i narodne individualnosti. — Smotri je prisustvovalo mnogo naroda.

Do sada su najavljene još ove seljačke smotre: 3. srpnja u **Babinoj Gredi** (kotar Županja) i **Jesenju** (Krapina), 10. srpnja u **Čazmi**, 14. srpnja **u Pridvorju** u Konavlima (kotar Dubrovnik), 17. srpnja **u Muću** (Split), 27. srpnja u **Novoj Subockoj** (Novska). 14. kolovoza u **Sv. Ivanu Zelini** i u **Đakovu**, a 27. srpnja **u Kašini** (Sv. Ivan Zelina), te velike smotre: 7. kolovoza **na Ceceli** (Knin) i 28. kolovoza u **Zagrebu**.

PRINOSI ZA SUZBIJANJE NEPISMENOSTI

Uplaćeni od 15. V. do 15. VI. 1938.

Din 4.741.— Glavni odbor HSS za Kanadu (100 dolara); — Din 615.50 dr Niko Matanić, Karlovac (sabrano); Din 490.50 Adalbert Podhraški, Hum na Sutli (sabrano); Din 107.— Ante Hrovat, Velika Kladuša (sabrano); Din 100.— Zlatko Ivan Kerbin, Gari (Ind.) USA; mali prinosi Din 8.—.

Svega u izkazu IX.	Din 6.069.—
Prije izkazano	» 397.382.—
Svega do 15. VI. sabrano	Din 403.451.—

Preuzeše abecedarke, pisanke i olovke od 15. travnja do 15. svibnja 1938.

Husein Hadžiosmanović, Sarajevo 500, S. Marijanović, Duvno 500.

Američki Hrvati za pokret protiv nepismenosti. Glavni odbor organizacija HSS za Kanadu u Cooksville (Ontario) poslao nam je kao daljnju pripomoć našemu pokretu za pismenost 100 dolara, koju je svotu doznačila organizacija u Schumacheru, a organizacija HSS »Sloga Hrvata« u Milwaukee (Udružene države) javlja, da nam osim već doznačenih 50 dolara (objavljeno u broju 5) doznačuju bankovnim putem još 65 dolara, jer je sakupljeno svega 115 dolara To su darovali: Dol. 25.— Hrvatska središnjica; po Dol 10.— Hrvatski Sokol i Hrvatska Žena, grana 3; Dol 5.35 Organizacija HRSS »Sloga Hrvata«; Dol. 5.05 »Milwaukee«, odsjek 261 HBZ; po Dol 5.— »Nada« odsjek HBZ, »West Allis« odsjek 392 HBZ, »Waungards« odsjek 807 HBZ, »Marija Bistrica« odsjek 36 HKZ, »Sveti Josip« odsjek 30 HKZ, Hrvatsko pjevačko društvo »Zagreb« i Hrvatsko pjevačko društvo (crkveno) »Sv. Cecilija«; po Dol 2.— »Jednakost« odsjek 391 HBZ, Hrvatsko pjevačko društvo »Sloboda« i Ljudevit Vrešk; po Dol 1.—: John Radulović, Manda Radulović, Terezija Pinčar, Rev. Blaž Jerković, Ivan Javor, Tomo Panežić, Franjo Salopek, John Majdak, Alojz Pavlović, Filip Paulin, Mato Burazin, Stjepan Vodopić, Anton Sukalić; po Dol 0.50: Marko Mesić, Mike Sorazin (Litvanac), Jozefina Ivančić, Jakov Babić, Joe Šatić, John Simons (Slovenac), Petar Miller, Edward Derder (Armenac), Frank Mack; po Dol 0.25: Anton Gesler, Josip Čop, Josip Jelić i Stjepan Horvat, a Dol 0.10: Nikola Uzbašić.

Knjiga Mladost — Radost, u kojoj su sakupljene pjesme i priče i najmlađih književnika suradnika i suradnica u hrvatskom seljačkom pokretu, izišla je. Ona je namienjena u prvom redu seljačkom podmlatku, kako to u kratko ali vrlo liepo kaže već u prvoj pjesmi seljački mladić iz Gradišta kraj Županje Josip Makarević. U toj knjizi 54 najmlađa, mlađa i starija seljačka pisca omladini pokazuju, kojom stazom treba ići i kako će napried doći, da bude na ponos i nadu otcu, majci, selu i domovini. Ta bi se knjiga morala naći u svakoj hrvatskoj seljačkoj kući, a pogotovo u onoj, kojoj je Bog dao djece u dobi između osam i dvadeset godina. Seljačka Sloga će rado za seljačku omladinu izdati i drugu ovakvu knjigu, a ta bi mogla biti i bolja, ako nam seljačka mladež javi, što joj se u ovoj knjizi osobito sviđa, i ako nam pošalje svoje sastavke...

Stoga na posao, seljačka mladeži i — njihovi roditelji...

Tu knjigu dužni su naručiti svi ogranci Seljačke Sloge za svoju knjižnicu i za svoj podmladak i poraditi, da se ona raspača i čita u njihovom mjestu.

Knjiga se naručuje kod Seljačke Sloge, a ciena joj je: skuplje izdanje 25 dinara, a pučko samo 10 dinara.

»Starački razgovor«, igrokaz u jednom činu od Mare Matočec, može se dobiti kod Seljačke Sloge u Zagrebu. Ciena: prvi primjerak Din 4.—: a 4 primjerka zajedno (za sve predstavljače) Din 7.—.

DJELA ANTE RADIĆA
(Pučko izdanje)

	Din
Dom 1900.	20.—
Dom 1901.	20.—
Dom 1902.	20.—
Dom 1903.	20.—
Dom 1904.	20.—
Seljački nauk	12.—
Božićnica Antuna Radića	10.—
Seljačka politika	12.—
Protiv riečke rezolucije	14.—
Hrvati i carevina	15.—
(Knjige izišle samo u skupnom izdanju)	
Narod i narodoznanstvo	44.—
O hrvatskom književnom jeziku	24.—
O ruskoj književnosti	50.—

Red. broj u godini	Dani		Rimokat. kalendar
182.	Pet.	1	Presv. krv Isusova
183.	Sub.	2	Pohod B. D. M.
184.	**Ned.**	**3**	**4 p. D.**, Leon II. p.
185.	Pon.	4	Udalrik, Berta dj.
186.	Ut.	5	Ciril i Metod.
187.	Sr.	6	Izaija, Bogomila
188.	Čet.	7	Vilibald b.
189.	Pet.	8	Elizabeta
190.	Sub.	9	Brcko
191.	**Ned.**	**10**	**5 p. D.**, Amalija
192.	Pon.	11	Pijo I. p., Olga
193.	Ut.	12	Mohor i Fortunat
194.	Sr.	13	Margareta, Eugen
195.	Čet.	14	Bonaventura b.
196.	Pet.	15	Henrik, Vladimir
197.	Sub.	16	Gospa od Karmela
198.	**Ned.**	**17**	**6 p. D.**, Aleksije
199.	Pon.	18	Kamilo, Friderik
200.	Ut.	19	Vinko P., Aurelija
201.	Sr.	20	**Rođ. dr. V. Mačka**
202.	Čet.	21	Daniel pr.
203.	Pet.	22	Marija Magdalena
204.	Sub.	23	Apolinar b.
205.	**Ned.**	**24**	**7 p. D.**, Kristina
206.	Pon.	25	Jakov ap.
207.	Ut.	26	Ana mati BDM
208.	Sr.	27	Panteleon
209.	Čet.	28	Inocent, Viktor
210.	Pet.	29	Marta djev.
211.	Sub.	30	Abdon i Semen
212.	**Ned.**	**31**	**8 p. D.**, Ignac Loj.

Vremenski kalendar

Taj **Šaflerov** kalendar vriedi s malim promjenama za sve naše kraјeve do Šibenika i Sarajeva na jugu.

Vremenske promjene prikazuje svijana debela crna crta, a promjenu topline tanka crta.

Na dane, kad je **debela** crta ušla lievo u crni stupac, očekujemo oblačenje, a kad je svinuta na bielom — razvedrivanje ili vedro nebo. Svijanjem pak **tanke** crte prema crnom stupcu najavljuje se padanje topline, a svijanjem te crte na desno prema bielom stupcu — porast topline.

Točka • u crnom stupcu uz neki dan naviešta stalnu kišu toga dana, a takva točka na bielom — mjestnu kišu.

Dvije točke •• na bielom stupcu proriču za taj dan — vjetar, × oluju, ! buru, a + tuču.

◆

STOLJETNI KALENDAR pak kaže: do 9. hladno, a zatim hladnije noći, a dani topliji. Od 12. do konca nesnosna sparina.

◆

MUSLIMANSKI KALENDAR 1357. godina:
9. VII. — 1. dan Džumadet-ahise. VI. mjesec.

SUNCE

izlazi	zalazi
1. u 4 s. 2 m.	u 8 s. 4 m.
15. u 4 s. 14 m.	u 7 s. 57 m.
30. u 4 s. 31 m.	u 7 s. 40 m.

MJESEČEVE MIENE

☽ **Prvak** 4. srpnja u 2 s. i 3 m. popod.
● **Uštap** 12. srpnja u 4 s. i 4 m. popod.
☾ **Trećak** 20. srpnja u 1 s. i 19 m. pop.
● **Mlađ** 27. srpnja u 4 s. i 53 m. u jut.

1938.

Godina 1938. je prosta godina sa 365 dana. Godišnji je vladar Jupiter.

Godišnji i mjesečni* sajmovi u srpnju

1. **Petak:** Bošnjaci, Đakovo, Gaboš, H. Brod, Novigrad podravski, Osiek, Vukovar.
2. **Sub.:** Belec, Čazma, Dol na Hvaru, Mirce na Braču, Kastav, Krapinske Toplice, Koprivnica, Kraljev Vrh, Kutjevo, Ljubeščica, Pokupsko, Popovača, Rakičan prekom., Sošice (m.), Stara Subocka, Šandrovac, Vrbica (r.).
3. **Ned.:** Bobota, Garešnica, Klanjec, Stari Bečej (Bač.)
4. **Pon.:** Bjelovar, Brckovljani, Budinjak, Cernik (Sušak), Petrijance,, Požega, Ribnik, Trava.
5. **Ut.** Beravci, Brod n/S, Delnice, D. Miholjac, Jamena (m.), Kloštar podravski, Lekenik, Ludina, Morović, Ostrvo, Otok (m.), Pisarovina, Prišlin, Šimanovci, Vel. Trgovište, Vrbovec, Vrbovsko, Zlatar
6. **Sr.:** Bučica dol., Čazma, Ivanec, Konjščina, Kutina, Mala Subotica, Morović, Ostrovo, Pitomača, Sv. Iv. Žabno, Zmajevac.
7. **Čet.:** Benkovac (D.), Drenovac slutinski, Glamoč (B.), Krapina, Modriča (B.).
8. **Pet.:** Brdovec, Kostel, Stubica gornja, Ujanik.
9. **Sub.** Slatina, StariGrad na Hvaru.
10. **Ned.:** Bedekovčina gor., Grubišno Polje, Semeljci, Štefanje, Topola, Vranjevo.
11. **Pon.:** Križ, Topola, Varaždinske Toplice.
12. **Ut.:** Bakar (3 dana), Biočić (D.), Davor, Duvno (D.), Humski Brod, Ivanićgrad, Kuzmin, Obudovac (B.), Severin bjelov., Tomislavgrad (B.).
13. **Sr.:** Bakar, Brod na Sutli, Dubrava (m.), Ličko Petrovo selo, Nevežišće (b.), Okučani, Severin bjelovarski, Sokolovec, Zagreb.
14. **Čet.:** Babina Greda, Bakar, Kuzmin (r.), Virovitica.
15. **Pet.:** Belatinec (m.), Ljubeščica, Podr. Novigrad.
16. **Sub.:** Kaštel Kambelovac (D.), Kotari (D.), Ludbreg, Milna na Braču, Postire, Selce na Braču, Trogir (D.).
17. **Ned.:** Ivanec, Jastrebarsko (r.), Ledenice, Svilaj (m.), Viljevo.
18. **Pon.:** Bršadin, Ivanska, Krapina, Koprivnica, Maruševac, Osiek.
19. **Ut.:** Križevci, Osiek, Rajevo selo.
20. **Sr.:** Bregi, Čerević, Kukujevci, Lasinja, Lipovljani, Maja, Metković (D.), Orubica, Rača, Rača, Rajevo selo, Sutina kod Muća (D.), Varoš, Voćin.
21. **Čet.:** Čerević, Gradina, Ivanec, Vel. Gorica.
22. **Pet.** Kapela, Luka, Madžarevo, Miholje, Novi vinodolski, Sesvete, Sisak, Sunja, Svirče (B.), Štivica.
23. **Sub.:** Budinščina, Čazma, Gornja Rijeka, Nuštar (m.), Ston (D.)
24. **Ned.** Đakovo, Gruda, Ilača (r.), Karlovac, Kompote, Laćarak, Marina (D.), Moravica Staza (Bač.), Pitve na Hvaru, Pokupsko, Prilišće Donje, Rab, Sr. Marija Magdalena, Šibenik, Trogir, Varaždin, Virje, Vugrovec.
26. **Ut.:** Barci, Bistra, Bosiljevo, Daruvar, Desinić, Dol na Braču, Donji Humac na Braču, Donji Miholjac, Dugoselo, Đakovo, Gora, Hraščina-Trgovišće, Kostajnica, Nuštar (r.), Stara Pločica, Rab, Sveta Helena Koruška, Selnice pri Sv. Martinu, Šibenik.
27. **Sr.:** Gola, Lobor, Rab, Sv. Ivan Zelina, Šibenik,
28. **Čet.:** Samobor, Sentomaš (Bač.), Brbobran, Vidovina.
29. **Pet.:** Đulaves, Đurđevac, Kaštel Stari (D.), Livno (B.), Neorić, Osilnica (r.).
30. **Sub.:** Brod n/S (m.), Sutina kod Muća (D.), Velika Pisanica, Vukovje.
31. **Ned.:** Nova Kapela, Pregrada, Stara Pazova (s. k. m. — 3 dana).

*) Razmaknutim slogom — mjesečni sajmovi.

Tjedni sajmovi

Izpravljeni prema najnovijim podatcima, koje je Seljačka Sloga do sada primila.

Svake nedjelje:

Banoštar, Bieljina (Bosna), Bos. Kostajnica, Donji Vakuf bihački, Đakovo, Gacko (Hercegovina), Gornji Kosinj, Gor. Tuzla (Bosna), Hrtkovci, Ilok, Indija, Irig, Kraljevčani, Mitrovica, Našice, Novi Šeher (B.), Rahić (B.), Stari Majdan (B.), Subotica (telad i jaganjci), Sutjeska (B.), Vrljika (Dalmacija), Vukovar.

Svakog ponedjeljka:

Bač (Baranja), Bednja (svinje), Benkovac (Dalmacija), Bihač (Bosna), Brčko (B.), Brezovo Polje (B.), Brinje, Darda (Baranja), Doboj (B.), Donja Stubica, Duvno-Tomislavgrad (B.), Dugoselo (svinje i telad), Gornja Rijeka, Grubišno Polje, Hraščina-Trgovište, Jastrebarsko, Koprivnica, Kostajnica, Kotor-Varoš, Krupa (B.), Kupres (B.), Lasinja, Ljubuški (H.), Mihovljan (svinje), Modriča (B.), Mostar, Mrkonjić grad (B.), Novska (marv.), Peći (B.), Prozor (B.), Rakovica, Rogatica (Bosna), Sanski Most (B.), Skradin (Dalm.), Srebrenica (B.), Stubica dol., Subotica, Surčin, Široki Brieg (H.), Tomislav-grad-Duvno Trgovišće Hraščina, Udbina, Uljanik, Visoko (B.), Zavidović (B.), Zvornik (B.).

Svakog utorka:

Banja Luka (B.), Bieljina (B.), Čaglić, Čajniče (B.), Desinić, Donja Lendava (svinje), Donja Malaha (B.), Donji Vakuf travnički (B.), Garešnica, Ivanska (kot. Bjelovar), Jasenovac, Kaptol, Kotor (Dalm.), Legrad (mar.), Lendava dol., Ličko Petrovo selo, Lovinac, Medak, Modriča, Molve, Petrinja (rob., marv., svinje), Poljevci, Posušje (B.), Prelog (svinje), Sokolovac, Šimanovci, Tešanj (B.), Topusko, Vakuf donji travnički (B.), Velika Kladuša (B.), Veliki Bastaji (marv.), Vrbovec (svinje i telad), Zlatar.

Svake sriede:

Blagaj (H.), B. Šamac, Čakovec, D. Lapac, Drniš, Ercegnovi (D.), Feričanci, Fojnica (B.), Glina (roba i marva), Gornji Rajić, Gornji Vakuf (B.), Imotski (Dalm.), Ivanec, Krstinja, Kutina, Livno (B.), Lovas, Ludbreg, Maglaj (B.), Makarska (Dalm.), Martinci, Morović, Mostar (H.), Nova Pazova, Nova Topola (B.), Novi Marof, Ogulin, Osiek (žito), Otočac, Petrovac (B.), Pitomača, Pivnica (V.), Pleternica, Rača (svinje), Rajić gor., Sarajevo, Subotica (telad i jaganjci), Sv. Ivan Žabno, Sv. Križ Začretje, Šamac bosanski (B.), Trž. Raštela (B.), Valpovo, Vinkovci, Višegrad (B.), Zagreb, Zenica (B.), Zemun.

Svakog četvrtka:

Bački Brestovac, Bjelovar, B. Gradiška, Delnice, Donji Miholjac, Derventa (B.), Dubrava (Međimur.), Đelekovac, Đulaves, Erdevik, Gjurgjevac, Gorazda (B.), Gradac (B.), Komin, Kotoriba (svinje), Kotor, Rozarac (B.), Kraljevec, Krapina, Ličko Petrovo selo, Metković, (H.), Odžak (B.), Obrovac (Dalm.), Orašje (B.), Oroslavlje, Ostrožac (Herc.), Otok, Pakrac, Perušić, Petrovo selo ličko, Požega, Senj, Sisak, (svinje), Slunj, Split, Stara Pazova, Teslić (B.), Travnik, Turnišće (Prekomurje), Vanjska Sv. Ivan Zelina (svinje), Varaždin, Vel. Gorica, Vinkovci, Vojnić, Vrgin-most, Vukovar.

Svakog petka:

Beška, Bieljina, Bos. Brod, Bugojno, Cazin (B.), Doboj (roba B.), Donja Zelina, Erdut, Golubinci, Gračanica (B.), Gradačac (B.), Hutovo (B.), Ilok, Karlova, Konjic (Herc.), Luka (svinje), Marija Bistrica, Mitrovica, Nevesinje (B.), Nova Kapela, Našice, Novigrad Podravski, Okučani, Osiek (marva i žito), Priedor (B.), Slatina, Srb, Subotica, Sunja, Sv. Kuzma, Tuzla (B.), Veliki Grđevac, Vlasenica (B.), Vrnograč (B.), Zadvarje (Dalm., Zemun, Zvornik (B.), Žepče (B.).

Svake subote:

Bielo Polje (H.), Bos. Novi, Bos. Dubica, Brod Sl. (marva), Busovača (B.), Cetingrad, Čapljina (B.), Čerević, Daruvar, Drnje, Dubica Bos. Dvor, Đakovo, Ercegnovi, Foča (B.), Glamoč (B.), Grabovac, Gračac, Imotski (Dalm.), Ivanićgrad (svinje i roba), Kaštel stari (Dalm.), Klanjec, Ključ (B.), Knin (Dalm.), Korenica, Kotor, Krapinske Toplice, Kreševo (B.), Križevci, Kutjevo, Ležimir, Mače, Makarska, Našice, Novi Slankamen, Nova Gradiška, Odžaci (Bačka), Omiš, Osiek, Otok, Plaški, Popovača, Prnjavor, (B.), Rudo (B.), Ruma, Samobor, Severin, Sriemski Karlovci, Stolac (H.), Subotica (telad i jaganjci), Suhopolje (Dalm.), Sukošen (Dalm.), Sv. Ivan Zelina, Šid (marva i konji), Trebinje (Herc.), Varaždin, Varaždinske Toplice, Vareš (B.), Vinkovci, Virje, Vrgorac (Dalm.), Vrnograč (B.), Vukovar.

MLADOST - RADOST

SAVIJAJ DRVO, DOK JE MLADO! — NA MLAĐIMA SVIET OSTAJE!

ZAŠTO JE BIO SVJETSKI RAT

Više godina prije svjetskoga rata vraćao se neki vojnik svojoj kući i nosio pod rukom komad kruha. U to doba hodali su i Bog i sv. Petar po svietu. (Tako mi pričao neki šalivdžija). Došli oni — Bog i sv. Petar — do neke vode i sastali se s onim vojnikom. Da ga izkušaju, kakav je on čovjek, umole ga, neka ih prenese preko vode. On ih prenese i onda pođe dalje. Ali Bog reče sv. Petru:

— Zovi ga natrag, da mu nešto dademo, kad je tako dobar.

Sv. Petar dakako rado posluša Boga i dozove vojnika. Vojnik se vrati, te ga upitaju, što traži, što ih je prenesao preko vode.

— A što bi tražio, — odgovori vojnik — kad ni sami ništa nemate!

— Ti samo poželi, i to će biti — nuka ga Bog.

— Pa dobro! Dajte mi onda jednu torbu, da spremim ovaj komad kruha! A torba neka je takva — nadoda vojnik — kad ja nekomu kažem »hajd u torbu«, odmah da uđe; a kad kažem »hajd iz torbe«, odmah da izađe!

— Neka ti bude — odgovori Bog, učini križ svojim štapom, i eto ti torbe.

Vojnik uzme torbu, zahvali i ode. Dođe do neke birtije. Još je dan, a birtaš zatvara vrata.

— Ej birtašu, ne zatvaraj! — poviče on.

— E — kaže birtaš — moram, jer svaku večer dolaze ovamo nečisti duhovi, te cielu noć ruže i kopitaju se po birtiji...

— Što mi daš, da ja prespavam u toj birtiji, pa ti duhovi više ne će dolaziti?

— Dvanaest dukata — odgovori birtaš.

Vojnik pristane. Zanoća, te on namjesti stolce i stolove, na klin iznad glave objesi torbu, kraj sebe stavi sablju i onda legne na jedan stol, da spava.

Kad bi o ponoći, eto ti dvanaest vragova. Zametnuli oni birtijom neke igre, te se grohoćući kopitaju po stolovima Sluša to vojnik, ali miruje. No dođe jedan vrag i do njega, te ga pecne. Vojnik se tada malo pomakne i reče:

— Mir, vragovi!

Ali vragovi nastavili još bučnije svoju igru, pa jedan dođe i opet do njega, te ga gurne.

— Mir vragovi! — vikne vojnik jače nego prvi put.

A vragovi se grohoću još jače, obaraju stolce i stolove, dođu i do stola, na kom je ležao vojnik, te hoće i njega prevrnuti. Ali vojnik viknu:

— Hajde đavoli u torbu!

I još ne doreče, a svi vragovi u torbi. Tad on uze sablju, pa udri po torbi. Udara on, a vragovi jauču i beče:

— Pusti nas, pusti!... Nikada više ne ćemo ovamo dolaziti!... Uztreba li, mi ćemo ti i pri poslu pomagati...

— Ja vas ne trebam i van iz torbe — reče vojnik, a vragovi izidu iz torbe i odmah ih nestane.

Dođe u jutro birtaš i otvara vrata. Začudi se, da je soldat još u životu, te mu drugi dan izplati dvanaest dukata, kad se uvjerio, da se vragovi više nisu vraćali.

Vojnik primi dukate, uzme svoju torbu i ode kući. Tu se oženio i imao mnogo djece. Jednoga dana on oboli i mora umrieti. Dozove on ženu, te joj reče, neka mu s klina donese njegovu torbu. Žena je žena, zna se, te joj nikada ne reče, kakva je to torba. A kad žena dođe s torbom, reče joj:

— Ženo, ja ću umrieti, nego ti zakopaj i tu torbu sa mnom!

I u istinu umre vojnik, te s njim zakopaju i njegovu torbu. Tako on ode s torbom i na drugi sviet. Ide on i ide, te nekako najprije dođe pred paklenska vrata i nagleda se malo kroz prozor. Opazište ga i prepoznaše onih dvanaest vragova, te zaviknu ostalim đavolima:

— Ne puštajte ga unutra, sve će nas pobiti!

Tad pođe on dalje i dođe do nebeskih vrata. Pokuca on na vrata i čuje, kako netko pita:

— Tko je?

Vojnik se sjeti, da je to glas sv. Petra i odvrati:

— Ja, vojnik!

— Nema za te ovdje mjesta, dok se ne izpitaju tvoja djela.

— Ali daj otvori samo malo, da vidim, kako je u raju!

Sv. Petar mu se smilova, te otvori samo malo vrata, a ovaj se odrine, što je jače mogao, te smuk kroz vrata u raj. Stade ga sv. Petar tjerati van, ali vojnik se sjeti torbe, te će: »Hajd u torbu!« I gle čuda, sv. Petar se nađe u torbi. Vojnik objesi torbu sa sv. Petrom na klin i sjedne

na jedno rajsko mjesto. Anđeli jave Bogu, što se dogodilo.

Dođe sam Gospodin Bog i kad je razvidio, kako se vojnik uvukao u raj, stade ga tjerati van, ali ovaj se ne da, već kaže i Bogu: »Hajd u torbu!« I gle, i Bog i sv. Petar u torbi.

A vojnik tada sjedne na Božji priesto i stane vladati svietom.

Kako je stupio na priestolje Božje, odmah započe onaj strašni rat.

I taj je rat trajao, dok je to Bog dopustio.

A kad mu je ljudsko klanje dozlogrdilo, Bog je izišao iz torbe i vojnika bacio u pakao.

L u d i n i c a (Kutina)

Mijo Grguranić,
seljački mladić

PASTIR

Seljanče sam mlado —
toga se ne stidim,
uz knjigu i pjesmu
čuvam svoje stado.

A kad večer dođe,
tjeram stado k domu,
hodajuć razmišljam
o pročitanomu.

Knjigo moja mala
sa četiri srpa,
ti si meni dosad
mnogo znanja dala.

H r a s t j e (Sv. Ivan Zelina)
Ivica Benak, član podmladka SS

GDJE JE LIEPO

Narodna

Liepo ptici u gori zelenoj,
liepo ribi u vodi studenoj,
liepo blagu na livadi travnoj,
a dječici tam u bašći bajnoj,
djevojčici redeć rublje svoje,
a snašici tam uz prelce svoje,
a ženama kod svoga divana,
a bakama u crkvi s krunicama,
a momcima idući k curama,
mužkarcima piti u goricama,
starim djedom kod peći sjedeći —
unučadi svojoj govoreći:
»Samo, djeco, viek dobri budite,
domovinu i Boga ljubite.

K o r i j a kraj Virovitice
Mara Matočec

MARIJINA SUZA

Narodna

Marija je bježala,
ganjali ju židovi
po zelenoj livadi.
Kak žalostna bježala,
bježeći je plakala.
Suzice su kapale,
na livadu padale.
Izrasla je travica
od majčinih suzica
i procvala travica
lepa kao suzica
bistra kao suzica,
i žalostno treperi
u sve dane, večeri.
Cvati, cvati travice,
Marijina suzice!

K o r i j a kraj Virovitice
Mara Matočec

SELJAČKOJ SLOGI

Vjera u Boga i seljačka sloga!
Nek svaki Hrvat drži se toga!
Vjera nas jača, sloga nas brani —
tako će doći sretniji dani.
Prosvjeta, braćo, treba nam svima,
svietlo da sine, a nestane tmina.
U Slogu zato Seljačku hajdmo,
pjesmicu ovu sad zapjevajmo:

Slogo naša, mila naša nado,
tebe ljubi i staro i mlado!
Slogo naša, zeleni javore,
moj zeleni ti visoki bore,
s tebe ću grančicu skiniti
i u mojem selu posaditi —
dobrog hlada ja ću uživati,
zapjevati: Živili Hrvati!

W i n d s o r, Ont. Canada
Vinko Ivanović

IZPUNI!

	1	2	3	4	5	6	7	8
1	.	.	.	.	.	.	.	.
2	.	.	.	.	.	.	.	
3	.	.	.	.	.	.		
4	.	.	.	.	.			
5	.	.	.	.				
6	.	.	.					
7	.	.						
8	.							

Vodoravno i okomito isto: 1. seljački pjesnik, 2. varalica, 3. dio, 4. sisaljka, 5. znak zadovoljstva, 6. živi u vodi i na kopnu, 7. velimo tjerajući kokoši, 8. isto slovo.

Vlastnik i izdavač: Seljačka Sloga, hrvatsko seljačko prosvjetno i dobrotvorno družtvo u Zagrebu, Štrosmajerov trg 12. Telefon 76-53. — Predstavnik i odgovorni urednik Rudolf Herceg (Zagreb, Štrosmajerov trg 12. — Izlazi mjesečno barem jedanput. — Godišnja predplata Din 30.—. Pojedini broj Din 3.—. Za inozemstvo se pribraja poštarina. — Tiskara »Merkantile« (Jutriša i Sedmak) Zagreb, Ilica 35. — Za tiskaru odgovara Vjekoslav Sedmak, Zagreb, Ilica 35.